

COÖPERATIEVE VEREENIGINGEN.

N°. 85.

Coöperatieve Stoomzuivelfabriek te Tzummarum.

Op heden den twaalfden Mei achttienhonderd zeven en tachtig, zijn voor mij Hylke De Koe, notaris ter standplaats Sexbierum, gemeente Barradeel, in tegenwoordigheid van na te noemen getuigen, verschenen, de heeren:

Sipke Jans Anema;
Sijbren Ulbes Rijpma;
Willem Koning;
Jan Bonnema Haitzeszoon;
Lodewijk Fopma Bonnema;
Jan Taekes Swart;
Doeke Oosterbaan;
Witze Brems;
Rein Witema;
Wigle Wiebes Anema;

allen wonende te Tzummarum;

Douwe Anema, junior, wonende te Klooster-Lidlum;
Dirk Gosses Jensma, wonende te Minnertsga, en
Roelof Schuiling, junior, wonende te Minnertsga.

Welke comparanten, allen landbouwers, verklaarden bij deze akte op te richten eene vereeniging, onder den naam van »*Coöperatieve Stoomzuivelfabriek te Tzummarum*», en daarvoor vast te stellen navolgende statuten.

Naam, doel, middelen, duur en grondbeginselen.

Artikel 1. Te Tzummarum, gemeente Barradeel, is gevestigd eene vereeniging genaamd *Coöperatieve Stoomzuivelfabriek te Tzummarum*.

Artikel 2. Het doel der vereeniging is gemeenschappelijke zuivelbereiding, door de exploitatie eener *stoomzuivelfabriek* en den verkoop van te verkrijgen producten.

Artikel 3. Om dit doel te bereiken sticht de vereeniging eene *stoomzuivelfabriek* op door haar aan te koopen grond te Tzummarum, en verbinden zich de leden om aan deze fabriek, behoudens die voor eigen gebruik benoodigd, ter bereiding te leveren, alle melk van het rundvee der boerderij, bij ieder hunner in gebruik.

Artikel 4. De vereeniging verkoopt vervolgens de verkregen boter en afgeroomde melk en verdeelt de zuivere opbrengst van alle producten onder de leden, naar verhouding der door elk geleverde melk, berekend per liter.

Artikel 5. Onder zuivere opbrengst wordt verstaan de verkoopprijs, na aftrek: 1°. van de kosten van emballage, vervoer en dergelijke; 2°. van twee-derde cent per liter melk, tot vorming van de kas der vereeniging en het reservekapitaal.

Artikel 6. Wanneer daarvan de wenschelijkheid blijkt, kan ook melk van anderen ter bereiding worden aangekocht.

Artikel 7. De vereeniging wordt, behoudens verlenging, na afloop van het tijdvak, opgericht voor den tijd van vijftien jaren, aanvangende met den datum van openbaarmaking der statuten in de *Staatscourant*.

Artikel 8. Het domicilie der vereeniging, alsmede van die leden, welke buiten de gemeente Barradeel woonachtig zijn, is ten kantore der vereeniging te Tzummarum.

Artikel 9. Het dienstjaar vangt aan op den eersten Januari.

Geldmiddelen.

Artikel 10. Het voor oprichting der vereeniging, den aankoop van het terrein, de stichting der fabriek en het aanschaffen der machines, werktuigen en gereedschappen, benoodigd kapitaal, ten bedrage van negen duizend vijfhonderd gulden, zal worden geleend onder hypothecair verband van de fabrieksgebouwen met hetgeen daartoe door bestemming behoort en solidaire borgstelling van die leden, welke zich daartoe bereid hebben verklaard.

De leening zal aflosbaar worden gesteld in annuïteiten, waarvoor jaarlijks minstens een duizend gulden uit de kas der vereeniging beschikbaar zal worden gesteld.

Artikel 11. Er wordt een reserve-kapitaal gevormd, waarvoor in de rekening van elk boekjaar een bedrag van minstens eenhonderd gulden als vaste post van uitgaaf zal worden aangebracht, totdat dit fonds, met inbegrip van de door belegging te verkrijgen revenuen, een bedrag van vijfhonderd gulden heeft bereikt. Daaruit zullen de teruggaven geschieden, bedoeld bij artikel 20. Wordt over eenig bedrag beschikt, dan zal onmiddellijk tot aanvulling, overeenkomstig het eerste lid van dit artikel, worden overgegaan.

Artikel 12. Op de rekening der vereeniging worden in uitgaaf gebracht: de termijnen van aflossing der aan te gane geldleening; de belooning van het dienstbaar personeel; het benoodigde voor onderhoud van gebouwen, machines en gereedschappen, brandstoffen, belastingen, de onkosten der administratie, assurantie der gebouwen en roerende goederen, en verdere kosten van exploitatie.

Artikel 13. De rechten der leden op de baten der vereeniging en hunne aansprakelijkheid voor hare verbintenissen en schulden, worden, behoudens de uitzondering in artikel 10 bedoeld, bepaald naar de verhouding bij artikel 4 aangenomen.

Lidmaatschap, rechten en verplichtingen.

Artikel 14. Leden der vereeniging zijn de oprichters en zij, die later als zoodanig mochten worden aangenomen.

Artikel 15. Tot leden kunnen alleen worden toegelaten meerderjarige veehouders, in het volle genot der burgerlijke en burgerschaps-

rechten, die zich verbinden den inleg te betalen, welke naar de omstandigheden door de leden zal worden bepaald.

Artikel 16. Wie als lid wenscht te worden aangenomen, richt daartoe vóór den eersten April een schriftelijk verzoek aan het bestuur. Het bestuur brengt dit verzoek, met zijn advies, in de eerstvolgende vergadering der leden, ten einde daarover te beslissen, en in geval van toelating, daarvoor de voorwaarden vast te stellen. Van het genomen besluit wordt door het bestuur den adressant kennis gegeven.

Artikel 17. Het lidmaatschap is persoonlijk en verbindend voor een vol dienstjaar.

Artikel 18. Rechtverkrijgenden van een overleden lid kunnen, met goedkeuring van de leden, den overledene als zoodanig opvolgen. Zij geven, zoo mogelijk binnen drie maanden na het overlijden, hunnen wensch daartoe schriftelijk aan het bestuur te kennen.

Artikel 19. De leden der vereeniging worden geacht hunne erfgenamen of rechtverkrijgenden te verbinden, om voor het geval deze met dezelfde melkerij, zich bij de vereeniging kunnen aansluiten, daartoe over te gaan, op verbeurte van alle aanspraken op uitkeering, restitutie en mede-eigendom; tenzij hunne toelating wordt geweigerd. In dit geval wordt de uitkeering geregeld naar het volgend artikel.

Artikel 20. Die om geldige redenen, ter beoordeeling der leden, genoodzaakt is uit de vereeniging te treden, ontvangt de helft van het bedrag, dat door zijne melkleverantie van de bij artikel 10 bedoelde leening is afgelost, terug. In geen geval wordt deze uitkeering berekend over hooger bedrag dan zal zijn afgelost op den eersten Januari achttienhonderd zes en negentig. Tot maatstaf dezer berekening wordt aangenomen, dat door ieder lid per liter melk een vierde cent is bijgedragen tot rentebetaling en schulddelging.

Artikel 21. Als geldige reden voor uittreding wordt o. a. beschouwd, verandering van woonplaats, ten gevolge waarvan de onmogelijkheid ontstaat om de melk versch aan de fabriek te leveren en de aansluiting bij eene soortgelijke vereeniging, wier fabriek op aanmerkelijk korter afstand van de woonplaats der veehouders is gelegen.

Artikel 22. Hij, die uit de vereeniging wenscht te treden, geeft daarvan minstens drie maanden vóór den afloop van het dienstjaar, schriftelijk kennis aan het bestuur, met opgaaf zijner motieven.

Artikel 23. Op hen, die volgens het oordeel der leden, zonder geldige beweegredenen, uit de vereeniging treden, is toepasselijk hetgeen bij artikel 19 ten aanzien van niet-toetredende erfgenamen is vastgesteld. Zij blijven bovendien aanspakeijk voor de schulden en schaden, gedurende hun lidmaatschap gemaakt en geleden, en zijn verplicht op de eerste aanmaning van het bestuur in de kas der vereeniging te storten twintig gulden per rund, van het getal, dat gedurende het lidmaatschap gemiddeld door hen is gemolken.

Artikel 24. Elk lid kan wegens overtreding der statuten en van het huishoudelijk reglement en onteerende handelingen, door de leden, op gemotiveerd voorstel van het bestuur, van zijn lidmaatschap vervallen worden verklaard, bij besluit der leden, waartoe zal worden vereischt twee-derde der uitgebrachte stemmen.

Op hen is van toepassing het bepaalde bij artikel 23, ten aanzien van uittredende leden, zonder geldend motief.

Artikel 25. De leden welke zich niet als borg hebben verbonden voor de leening bij artikel 10 bedoeld, hebben geen recht tot deelname aan de beraadslaging of het uitbrengen van hunne stem over eenig voorstel tot het negotieeren van gelden, het aankopen, vervreemden of bezwaren van onroerende goederen en de liquidatie van een eventueel tekort, zoolang genoemde leening niet is afgelost.

Artikel 26. Borgstellende leden, die om geldige redenen, vóór de aflossing der schuld, bij het vorig artikel genoemd, uit de vereeniging treden, behouden, zoolang die schuld niet geheel is afgelost, het recht weder tot de vereeniging toe te treden, zonder verplichting tot inleg.

Artikel 27. Met goedkeuring der leden kan het lidmaatschap van een borgstellend lid, met al de verkregen rechten, zonder verplichting tot betaling van eenige bijzondere contributie, worden overgedragen aan een ander, die dan geacht wordt eenvoudig in de plaats van zoodanig lid te zijn getreden.

Artikel 28. Borgstellende leden, die gedurende eenig tijdvak, om door de leden gebillijkte redenen, verstoken zijn van de gelegenheid om melk te leveren, ontvangen alsdan jaarlijks, met behoud van verkregen rechten, eene rente van drie en een half procent van het bedrag, waarop zij, in geval van uittreding, volgens artikel 20 recht zouden hebben.

In geval van continuatie der vereeniging, na aflossing der meergenoemde geldleening, worden hunne aandelen in de baten, op taxaatie van twee deskundigen, in contanten uitgekeerd, tenzij bedoeld bezwaar inmiddels mocht zijn opgeheven.

Artikel 29. Een door de leden vast te stellen huishoudelijk reglement bepaalt verder de rechten en verplichtingen der leden onderling en regelt de bijzonderheden van beheer, de exploitatie der fabriek en de wijze van werken.

Artikel 30. Elk verschil over de toepassing van eenig artikel dezer statuten en van het huishoudelijk reglement wordt beslist door het bestuur, behoudens recht van hooger beroep op de vergadering der leden, die alsdan beslist in het hoogste ressort.

Ieder lid verbindt zich zedelijk, geene quaestie in dezen, door den burgerlijken rechter te laten beslissen.

Bestuur, beheer en toezicht.

Artikel 31. Het bestuur der vereeniging bestaat uit drie leden, waaronder minstens twee borgstellende. Zij worden gekozen door de leden, kiezen uit hun midden een voorzitter, secretaris en penningmeester, en regelen hunne werkzaamheden bij huishoudelijk reglement.

Artikel 32. Zij hebben zitting gedurende den tijd van drie jaren. De verkiezing geschiedt in de eerste algemeene vergadering van elk dienstjaar. Volgens op te maken rooster treedt jaarlijks een hunner af. Zij zijn herkiesbaar. Wie voor eene buitengewone vacature tusschen-tijds wordt gekozen, treedt af op het tijdstip waarop zijn voorganger periodiek had moeten aftreden.

Artikel 33. Op gelijke wijze wordt voor elk bestuurslid een plaatsvervanger aangewezen.

Artikel 34. Het bestuur oefent toezicht uit over alles wat de exploitatie der fabriek betreft, en vertegenwoordigt de vereeniging zoo in als buiten rechten. Tot het voeren van rechtsgedingen is machtiging der leden noodig.

Artikel 35. De bestuurders genieten geen salaris, doch ontvangen restitutie van de door hen in het belang der vereeniging gedane verschotten, noodzakelijke verteringen en reiskosten.

Artikel 36. Het dagelijksch beheer wordt gevoerd door een boekhouder, die alle bevelen van het bestuur heeft op te volgen, en door de leden wordt benoemd. Zijn salaris en zijne werkzaamheden worden bij instructie, door de leden vast te stellen, geregeld.

Artikel 37. Het toezicht op de handelingen van het bestuur wordt uitgeoefend door de algemeene vergadering, die eene commissie, uit haar midden, daarmede kan belasten.

Vergaderingen, rekening en verantwoording, stemrecht.

Artikel 38. Jaarlijks worden vier algemeene vergaderingen gehouden, in de eerste veertien dagen van elk kwartaal. In die vergaderingen worden de belangen der vereeniging behandeld en liquidatie gehouden over het afgelopen kwartaal.

De voorzitter belegt voorts zoo dikwijls vergadering, als hem in het belang der vereeniging noodig voorkomt.

Artikel 39. Buiten de benoemingen van bestuurders en den boekhouder, is de eerste jaarvergadering bestemd voor het doen van rekening en verantwoording door den penningmeester over het afgelopen dienstjaar.

De boekhouding geschiedt op de wijze door het bestuur, in overeenstemming met het Wetboek van Koophandel, te bepalen.

Eene commissie door en uit de leden te benoemen, onderzoekt de rekening en brengt omtrent hare bevinding verslag uit. De goedkeuring der vergadering strekt voor het bestuur tot finale kwijting en décharge wegens zijn beheer.

Artikel 40. Tijd en plaats der vergaderingen worden minstens acht dagen te voren aan de leden bekend gemaakt bij biljetten, waarop de punten van behandeling zooveel mogelijk zijn vermeld.

Artikel 41. Elk lid kan zich door een medelid ter vergadering doen vertegenwoordigen.

Niemand kan als lasthebber voor meer dan één lid optreden.

Artikel 42. De leden stemmen hoofdelijk; over zaken mondeling; over de keus van personen bij ongeteekende briefjes. Staken de stemmen over eenig voorstel, dan wordt het geacht te zijn verworpen. Benoeming van personen geschiedt bij volstreckte meerderheid der uitgebrachte stemmen. Is deze meerderheid bij de eerste stemming niet verkregen, dan volgt eene tweede vrije stemming. Geeft ook deze geene vereischte meerderheid, dan wordt eene herstemming gehouden tusschen het dubbeltal dat bij de tweede vrije stemming de meeste stemmen op zich vereenigde, of, voor het geval meer personen evenveel stemmen

hebben verkregen, tusschen hen allen, en is hij, die dan de meeste stemmen erlangt, de benoemde. Bij staking van stemmen, beslist het lot.

Artikel 43. Van het verhandelde in de vergaderingen worden door den secretaris aantekeningen gehouden. Deze worden in de eerstvolgende vergadering door hem voorgelezen en, na goedkeuring, door den voorzitter en hem geteekend.

Ontbinding en vereffening.

Artikel 44. Tot ontbinding der vereeniging wordt alleen dan overgegaan, wanneer minstens twee-derde der borgstellende leden daartoe besluit.

Artikel 45. De vereffening geschiedt volgens de wettelijke voorschriften.

Wijziging der statuten.

Artikel 46. Dadelijk na aflossing der schuld bij artikel 10 bedoeld, worden deze statuten herzien.

Artikel 47. Geen voorstel tot wijziging wordt in overweging genomen, dan in eene daartoe in het bijzonder opgeroepen vergadering, waarin minstens twee-derde der leden vertegenwoordigd is. Tot aanneming wordt drie-vierde der uitgebrachte stemmen vereischt. Moet bij onvoldoend aantal vertegenwoordigde leden de beslissing worden uitgesteld, dan wordt de beslissing in de eerstvolgende vergadering genomen, bij gewone meerderheid.

Artikel 48. Voor zoover daarvan bij deze statuten niet uitdrukkelijk is afgeweken, wordt deze vereeniging geregeerd door de bepalingen der wet van den zeventienden November achttienhonderd zes en zeventig (*Staatsblad* nummer 227).

De verschenen personen zijn mij notaris bekend.

Waarvan akte.

Gedaan en verleden te Tzummarum, ten dage als bovengemeld, in tegenwoordigheid van Auke Jans Van der Mey, aannemer en timmerman, wonende te Berlikum, en Folkert Ulrik Lourensz, notaris-klerk, wonende te Pietersbierum, als getuigen.

En is deze minuut onmiddellijk na voorlezing, door de comparanten, de getuigen en mij notaris onderteekend.

(Geteekend:) S. J. Anema, S. U. Rijpma, W. Koning, J. Bonnema Hzn., L. Fopma Bonnema, J. Swart, D. Oosterbaan, W. Brems, R. Witema, W. Anema, D. Anema Jr., D. Jensma, R. Schuiling Jr.; A. J. v. d. Mey, F. U. Lourensz, H. De Koe, *notaris*.

Geregistreerd te Harlingen den dertienden Mei 1800 zeven en tachtig, deel 72, folio 5 recto, vak 5; vijf bladen, geen renvooi. Ontvangen voor recht een gulden twintig cent. De ontvanger (geteekend:) *A. Bouman*.